ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಯ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿ

ಉಷಾ ಅಶ್ವಥ್ ಅಯ್ಯರ್ ಜತೆ ಸಂದರ್ಶನ

ನಿವೇದಿತಾ ಬೆಡದೂರ್

ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ ಅಶ್ವಥ್ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರು ಭುವನೇಶ್ವರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯ ವಲಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ (ಝೆಡ್ಐಇಟಿ) ನಿರ್ದೇಶಕಿ ಹಾಗೂ ಉಪ ಆಯುಕ್ತರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಕಿ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ಅವರದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಅನುಭವ. ಮಾಸ್ಕೋದ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಉಷಾ ಅವರು ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಆಗ್ನೇಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳವರೆಗೆ ವಿವಿಧೆಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಮಿಶ್ರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕ್ಯಾಲಿಕಟ್ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ನಂ 2 ಲೋಹೆಗಾಂವ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೊದಲಿಗರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಂಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಬೋಧನಾ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ತಜ್ಞೆಯಾಗಿರುವ ನಿವೇದಿತಾ ಬೆಡದೂರ್, ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಷಾ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರು ನಡೆಸುವ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ನಿವೇದಿತಾ (ನಿ): ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಯ ವಾತಾವರಣ ಕಲ್ಪಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅನುಭವ ಏನು? ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆಯಾಗಿ ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನಿಮಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಶೇಷ ಅರಿವು, ತರಬೇತಿ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೇ?

ಉಷಾ(ಉ): ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರು. ನನ್ನ ವೃತ್ತಿಯ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನನಗಿದ್ದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಪರಿಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರಿಗಾಗಲೀ, ಆಡಳಿತ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಾಗಲೀ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ತರಬೇತಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಿ, ಅವರು ಬದುಕು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವ ಪಥದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಸಂತಸದಿಂದ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರೂ ಸುಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಸಲಹೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿವೇದಿತಾ: ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲ ಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಗಣಿತ ಅಂದರೆ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಭಯವಿತ್ತೆಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು ಎಂದು ನಾನು ನಂಬಿರಲಿಲ್ಲ.

ಉಷಾ: ನನ್ನದೂ ಅದೇ ಅನುಭವ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿ ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೇ? ಅದರಲ್ಲೂ, ಶಾಲಾ ತಪಾಸಣೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಒಂದು ಮಗು ಉತ್ತರ ಹೇಳುವ

ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು 'ಆಕೆ/ ಆತ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಧಾನ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿಬಿಡುವುದನ್ನು ನಾನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಚ್ಚರಿಯ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಅಥವಾ ಅಚ್ಚರಿ ಮೂಡಿಸದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಎರಡನೇ ತರಗತಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ! ಆ ಮಗುವಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಯಾವ ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೂ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕ ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಕ ಇದ್ದಂತೆ. ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಕುರಿತ ಟೀಕೆ, ದಾಳಿ ಅಥವಾ ಬೈಗುಳವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಾಲಕರು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಸಹಜವಾಗಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಿ ಆ ಮಗುವಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಎಲ್ಲ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ನಿವೇದಿತಾ: ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಯ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಯಾವ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ?

ಉಷಾ: ಹೌದು, ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಬಹು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಬಹುತೇಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯದೇ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚು ತೂಕವಿರುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಆರಾಮದಾಯಕ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಒಂದೇ ತರಹದ ಮಾನಕ ಪೀಠೋಪಕರಣ ನೀಡಿದಾಗ ವಿವಿಧ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂಥ, ಆಯಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿರದ ಪೀಠೋಪಕರಣ ಅಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಇದೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನ ಪೀಠೋಪಕರಣಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾದದ್ದು.

ಶಿಕ್ಷಕರೊಬ್ಬರು, ಕಪ್ಪುಹಲಗೆ (ಬ್ಲ್ಯಾಕ್ ಬೋರ್ಡ್) ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಾಪೆ ಹಾಸಿ ಒಂದಷ್ಟು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ತೂಗುಹಾಕಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ (ಆರರಿಂದ ಏಳು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳ ತರಗತಿ). ನಾನು ಒಮ್ಮೆ ಆ ಕಡೆ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇರದೇ ಹೋದರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ತಾವು ಯಾವುದೋ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದ್ದರು.ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇನ್ನಿಬ್ಬರಿಗೆ ಅಂದಿನ ಓದನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬಂತು.

ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ನನಗೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದು ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅಶುತೋಷ್. ಆತ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜಾಣನಾಗಿದ್ದ. ಆತ ಊರುಗೋಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅತ್ತಿತ್ತ ಓಡಾಡುವುದು ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆತ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು, ಕಪ್ಪುಹಲಗೆ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆತನನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಒಂದು ದಿನ ತಪಾಸಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆತ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲದೇ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ. ಇದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು.ತರಗತಿಯಲ್ಲೇ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ಷೇಪ ಎತ್ತಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ತಪಾಸಣಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಇದನ್ನು ನಮೂದಿಸಿದರು. ಅಶುತೋಷ್ ಅಂಗವಿಕಲನಾಗಿದ್ದು ತಕ್ಷಣವೇ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಮುಜುಗರ ಅನಿಸಿತು.

ನಿವೇದಿತಾ: ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅಥವಾ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲು ಯಾವುದು: ಪ್ರತಿ ಮಗುವನ್ನೂ ಗೌರವಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ನೀಡುವುದು, ಅವರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತತೆ?

ಉಷಾ: ನಾನು ನಂಬುವುದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಪ್ರತಿ ಮಗುವನ್ನೂ ಗೌರವಿಸಿ, ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಬೆಲೆ ನೀಡಿ ಎಂಬುದನ್ನು. ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲೆಂದರೆ ನಮಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದವರನ್ನು ನಾವು ಯಾಕೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಜನರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಅಥವಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ? ನಮ್ಮ ವರ್ತನೆಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರುಗಳಿವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಧೋರಣೆಗಳಿಂದು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಇಂಥ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂಭವಿಸುವಾಗ ಕೆಲವೊಂದು ಸಲ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯೊಬ್ಬರು ನಿಧಾನ ಕಲಿಕೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉಳಿದವರಂತೆ ಮಾಡಲು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ ಹೇಗೋ ಮಾಡಿ ಐದನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ನಾಲ್ಕೈದು ಮಕ್ಕಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಕಲಿಸಲು ಆ ಶಿಕ್ಷಕಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಒಂದು ವಿಧಾನ ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಅದೆಂದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಸುವುದು. ಬಳಿಕ ಎರಡನೇ, ಹಾಗೂ ಮೂರನೇ ತರಗತಿ ಪುಸ್ತಕ ಕಲಿಸುವುದು. ಅದರಿಂದ ಆದ ಬದಲಾವಣೆ ಪವಾಡದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಸದಾ ಯಾಕೆ ನೀನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತಾಡೋಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು

ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳು ನೋಡ್ದ್ರಾ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಖುಷಿ ಪಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಮಕ್ಕಳು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿರಿ ಮತ್ತು ಕಲಿಯಿರಿ – ಇದು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಧೋರಣೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ದೊಡ್ಡವರು ತಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೇನಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಆದೇಶ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂಬತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜತೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿದ ಸಂದರ್ಭ ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ಪಾಲಕರಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು ಇದ್ದರೆ, ಆಕೆಗೆ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವ ನೀತಿಯೊಂದು ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿದೆ. ಪಾಲಕರಿಗೆ ಇರುವ ಏಕೈಕ ಮಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವ ಯೋಜನೆಗಿಂತಲೂ ಪಾಲಕರಿಗೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳಿದ್ದರೆ ಆಕೆಗೆ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದು ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಬಾಲಕನೊಬ್ಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳಿದ್ದರೆ, ಬೇರೆ ಯಾರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೂ ಹೋಲಿಸ–ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯ ಪಾಲಕರು ಆಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದೂ ಆತ ಹೇಳಿದ್ದ.

ನಿವೇದಿತಾ: ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆಯಾಗಿ 10 ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಹಲವು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಆ ಅನುಭವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ಹೇಳಿ.

ಉಷಾ: ಪುಣೆಯ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಭಯ್ ಎಂಬ ಬಾಲಕನ ಬಗ್ಗೆ ನೆನಪಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಆಗ ಆತ 5ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ. ನಾನು ನಿಯಮಿತದಂತೆ ತಪಾಸಣೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ಆತನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕ್ಲಾಸ್ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ಹುಡುಗರು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಸಲ ಅಭಯ್ ಕೈಯೆತ್ತಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ. ಆತನ ಉತ್ತರ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ, ಬೇಸಿಗೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವು ತಂಪಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಏರ್ ಕಂಡೀಷನ್, ಫ್ಯಾನ್, ಕೂಲರ್ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬಂಥ ಉತ್ತರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಆತ 'ಡೂಬ್‌ಕಿಲಗಾನಾ' (ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗೇಳುವುದು) ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದ. ಬಡತನದ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಅಭಯ್, ಬಹುಶಃ ಕೊಳಗೇರಿ ನಿವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೀರಿನ ಕೊಳದಲ್ಲಿ – ಅದು ಯಾವುದೇ ನೀರು ಆಗಿರಬಹುದು – ಮುಳುಗುವ ಮೂಲಕ ಶರೀರವನ್ನು ತಂಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದು ಆತನ ಉತ್ತರ. ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉತ್ತರವೂ ಅದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಜುಕೊಳವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಜನ ಬಳಸಬಲ್ಲರು? ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ 'ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂಡು' ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ನಾನು ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ನಾನು ನೀಡಿದ ಉತ್ತೇಜನದಿಂದ, ಆತ ಇನ್ನಷ್ಟು ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೊಡತೊಡಗಿದ.

ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವನು ಐಸ್ಕ್ಯಾಗೋಲ್ಲ ಎಂದ ಅದನ್ನೂ ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ ಆ ಬಳಿಕ ಅಭಯ್ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ.

ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಥರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯ ಇರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆಯಾದ ಬಳಿಕವೇ ಅರಿತುಕೊಂಡೆ. ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕಿಯು ಕಿವುಡಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಶ್ರವಣ ಸಾಧನವನ್ನು ಆಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ – ಎರಡು ತರಗತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಹಪಾಠಿಗಳ ಗದ್ದಲ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಅದು ಆಕೆಗೆ ಅಸಹನೀಯ ಅನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಆಕೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಜತೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿದೆ. ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದ ನೋಟ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದೆವು. ಆಕೆಗೆಂದೇ ಕೆಲವು ವರ್ಕ್ ಶೀಟ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆವು.

ಇನ್ನೊಂದು ಘಟನೆ. ಕ್ಯಾಲಿಕಟ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿ–ಯೊಬ್ಬಳು ಇದ್ದಳು. ಆಕೆಗೆ ನಡೆಯಲು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಬಳಸಲು ಆಕೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲು ಒಂದು ವರ್ಷ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ನಾನು ಸಿಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲಳಾದೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಮಿತಿ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿತು.

ನಿವೇದಿತಾ: ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತುದಾರರಾಗಿ ನೀವು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು?

ಉಷಾ: ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ನಾನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತೇನೆ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹ ಸ್ವಭಾವ ಅವರಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆಂದೇ ನಾನು ವಿಶೇಷವಾದದ್ದೇನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆಯಾಗಿ

ಕೆಲವೊಂದಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯಾಗಿರಬಹುದು, ವಿಶೇಷ ಶೌಚಾಲಯ ಆಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಿರಬಹುದು. ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತುದಾರಳಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ, ನಾನು ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

ನಿವೇದಿತಾ: ಸಮುದಾಯದ ಗೈರುಹಾಜರಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ, ಜಗಳ ಹಾಗೂ ಬೈಗುಳದ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭ ಅನಿಸಿದೆಯೇ?

ಉಷಾ: ಹೌದು. ಒಂಬತ್ತನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಓದುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆತನಲ್ಲಿ ಆರನೇ ತರಗತಿ ಬಾಲಕನ ಮುಗ್ಧತೆಯಿತ್ತು. ಆತನಿಗೆ ಸೆರೆಬ್ರಲ್ ಪಾಲ್ಸಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಆತ ಕೊಂಚ ಸೊಟ್ಟಗೆ ಕುಳತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಆತ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಪದೇ ಪದೇ ತಾಕೀತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ಆತ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಶಿಕ್ಷಕನ ಈ ಧೋರಣೆಯು ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಏನು ಗ್ಯಾರಂಟಿ? ಆ ಮಗು ಉಳಿದ ಸಹಪಾಠಿಗಳಿಂದ ಅಂಥದೇ ವರ್ತನೆಗೆ ಈಡಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಏನು ಗ್ಯಾರಂಟಿ?

ನಿವೇದಿತಾ: ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಒಂದು ಶಾಲೆಯ ನೀತಿಯನ್ನು ನೀವು ನಿರೂಪಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ನಿಮಗೆ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಉಷಾ: ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೀತಿಗಳು, ಅಗತ್ಯತೆಗಳು, ವಿಧಾನಗಳು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಸಹಭಾಗಿಗಳ ಜತೆ ಜಾಗೃತಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳು ಎದುರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಗದಿತವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಿ.ಇಡಿ. ಓದುವವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಶಿಕ್ಷಕರ ಭಾಗ ಇರಬೇಕು. ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಗೆ ನೆರವಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲು ವಿಶೇಷ ಶಿಕ್ಷಕರ ಹುದ್ದೆಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯೂ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ವಿಎಂಸಿ ಅಥವಾ ಪಿಡಿಎಯಂಥ ಶಾಲಾ ಮಂಡಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರಿಷತ್ತು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಧ್ವನಿ ಆಲಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೌಲ್ಯಯುತ ಶಿಕ್ಷಣ, ಧರ್ಮ, ಮಹಾನ್ ನಾಯಕರ ಜೀವನಗಾಥೆಗಳು

ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಹೌದು... ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿನ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಗೌರವಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ನೆರವು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪಾಲಕರು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಉಂಟು ಮಾಡಬೇಕು.

ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಂಕ ಸೂಚಿಸುವ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೀಳರಿಮೆ ಭಾವನೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಆ ಮಗುವಿನ ಕೇವಲ ಮೌಖಿಕ ಹಾಗೂ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಅಂಕಿಗಳ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಕೊಡದೇ ಇರುವ ನೀತಿಯನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ.)

ನಿವೇದಿತಾ ಬೆಡದೂರ್ ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಜೀ಼ಂ ಪ್ರೇಂಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಕೆಡೆಮಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪೆಡಗೋಜಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಜ್ಞರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.ಭಾಷೆ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಬೈಲ್ ಗಳ ಬಳಕೆ ಕುರಿತ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಸ್ ಎಂ ಎಸ್ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ ಕುರಿತು ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ನವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ Continuing Professional Development: Lessons from India ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. 29 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಭಾರತದ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬೋಧನೆಯ ಅನುಭವ ಇವರಿಗಿದೆ.ತಮ್ಮ ಸೇವಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ಖಾಸಗಿ CBSE ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಠ್ಮಂಡುವಿನ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು nivedita@azimpremjifoundation.org ನಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.